FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT SIR GORDON SLYNN
fremsat den 16. oktober 1986 *

Høje Domstol.

»Pétillant de raisin«, en delvis gæret druesaft, sælges i Frankrig i en flaske, som ligner — skønt den nok ikke er identisk med — formen på den flaske, som champagne almindeligvis sælges i. Desuden er en champignonformet prop med metalhætte fastgjort til flasken med ståltråd.

En forhandler forsøgte at importere drikkevaren i denne slags flaske, med prop på, til Forbundsrepublikken Tyskland. Han fik afslag, da § 52, stk. 3, nr. 2, i Weingesetz (vinloven) af 1971 med senere ændringer forbyder salg i Tyskland af importerede drikkevarer, som ikke er i overensstemmelse med denne lov eller bekendtgørelser til dens gennemførelse. En sådan er Schaumwein-Branntwein-Verordnung af 1971 (bekendtgørelse om mousserende vine og spiritus), hvis § 10, stk. 2, bestemmer, at flasker og propper af champagnetypen kun må bruges til mousserende vine og visse vine fremstillet af anden frugt end druer, eller af rabarber, malt eller honning (se § 10, stk. 1, i vinloven af 1930 og § 75, stk. 4, i vinloven af 1971).

Sagen blev forelagt Kommissionen, skønt den pågældende forhandler efter at have indgivet klagen opdagede, at selv hvis han kunne importere »pétillant de raisin« i omtalte flaske, ville varen blive pålagt samme afgiftsats som mousserende vin, hvilket ville være ødelæggende, så han trak sin klage tilbage. Kommissionen mener imidlertid, og har i denne sag nedlagt påstand om, at Domstolen statuerer, at Forbundsrepublikken Tyskland har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til EØF-traktatens artikel 30 ved i § 52, stk. 3, nr. 2, i Weingesetz af 1971 sammenholdt med bekendtgørelsens artikel 10, stk. 2, at forbyde markedsføring i Forbundsrepublikken af drikkevarer som »pétillant de raisin« i den emballering, hvori de sædvanligvis fremstilles og forhandles i oprindelseslandet.

Den omstændighed, at klagen blev trukket tilbage, og at netop denne forhandler ikke ønsker at indføre varen, påvirker ikke Kommissionens ret til at føre sagen. Den er imidlertid begrænset til spørgsmålet, om den tyske lov og bekendtgørelse, som jeg har nævnt, er i strid med artikel 30; den angår ikke den omstændighed, at varen beskattes på samme måde som mousserende vin.

Parterne er enige om, at den tyske lov og bekendtgørelse forbyder indførsel af »pétillant de raisin« i den beskrevne flaske med prop, og at de også forbyder salg af en lignende indenlandsk vare i samme form. Forbudet gælder således ikke alene indførsler til Forbundsrepublikken.

* Oversat fra engelsk.

Der er også til syvende og sidst enighed om, således som jeg forstår det, at »pétillant de raisin« falder ind under position 22.04 i den fælles toldtarif, og at varen derfor er omfattet af de relevante bestemmelser i Rådets forordninger (EØF) nr. 337/79 om den fælles markedsordning for vin (EFT 1979, L 54, s. 1) og (EØF) nr. 355/79 om fastsættelse af almindelige regler for betegnelse og præsentation af vin og druemost (EFT 1979, L 54, s. 99), men at det ikke er en mousserende vin, som er omfattet af forordning nr. 358/79 om mousserende vine fremstillet i Fællesskabet (EFT 1979, L 54, s. 130) eller af Rådets forordning nr. 3309/85 og betegnelse og præsentation af mousserende vine (EFT 1985, L 320, s. 9).

Forbundsrepublikken Tyskland's svar på denne påstand er for det første, at de tyske bestemmelser er uomgængeligt nødvendige i den betydning, der forudsættes i Domstolens dom i sag 120/78, »Cassis de Dijon«, (Sml. 1979, s. 649, jfr. s. 662). De er berettigede, fordi de er nødvendige for at beskytte forbrugerne og for at hindre illoyal konkurrence. De er desuden fuldt ud forenelige med artikel 43, stk. 1, i forordning nr. 355/79, som kræver, at betegnelse og præsentation af produkter som det her omhandlede »ikke [må] kunne føre til forveksling med hensyn til produktets art, oprindelse og sammensætning«; og de er ikke i strid med bestemmelserne i de forordninger om mousserende vin, som jeg har nævnt, med Rådets direktiver om mærkning af og præsentationsmåder for levnedsmidler og om vildledende reklame [henholdsvis 79/112/EØF (EFT 1979, L 33, s. 1) og 84/450/EØF (EFT 1984, L 250, s. 17)] og med artikel 10 a i pariserkonventionen om beskyttelse af industriel ejendomsret.

Det er blevet anført, at der ikke er nogen indvending mod indførsel af produktet som sådan. Argumentet er, at folk er så vant til, at mousserende vin og champagne sælges i en kombination af denne slags flaske og denne slags prop, at de nødvendigvis må blive vildledt, uanset hvad der står på mærkaten, og tro, at »pétillant de raisin« er mousserende vin. Såfremt det tillades at anvende denne kombination af flaske og prop for produktet har producenterne af »pétillant de raisin« desuden mulighed for at drage ubillig fordel af den skik og brug, der er etableret af producenterne af mousserende vin.

Selv hvis det var rigtigt kun at se på flasken og proppen, ville jeg ikke acceptere ovennævnte argument som afgørende. Denne kombination af flaske og prop er ikke begrænset til anvendelse til champagne og mousserende vine som sådanne; som Kommissionen har anført, anvendes den til andre drikkevarer, og selv den tyske lovgivning tillader, at den anvendes til mousserende drikkevarer fremstillet på basis af frugt, som under ingen omstændigheder kunne kaldes champagne eller mousserende vine. Den tyske køber vil måske en dag, hvis han ikke er det allerede, være nødt til at se efter, om den ønskede vare er fremstillet af druer eller anden frugt.

Efter min mening er det imidlertid ikke tilstrækkeligt blot at se på flasken og proppen. »Emballagen« må betrages som et hele, inklusive mærkaten eller mærkaterne og prisen.

Der kan næppe opstå forveksling med vin fra champagnedistriktet i Frankrig på grund af den væsentlige prisforskel mellem »champagne« og »pétillant de raisin«. Den virkelige forveksling, der påberåbes, er imidlertid forvekslingen mellem mousserende vin fremstillet i Tyskland og »pétillant de raisin«,

hvor priserne ligger meget nærmere hinanden. Der er imidlertid her en anden væsentlig sondring mellem de to drikkervarer, som fremgår klart på de flasker, som blev fremvist for Domstolen. Det anføres på dem, at det maksimale alkoholindhold i »pétillant de raisins« er 3%; det er velkendt, at mousserende vines alkoholindhold er højere og ifølge artikel 11 i Rådets forordning nr. 358/79 normalt ikke må være under 9,5% vol.

I øvrigt kan jeg ikke se nogen gyldig grund til, at en tilstrækkelig beskrivelse på etiketten ikke skulle gøre det til overflod klart for den potentielle køber, at det, som han får forevist, ikke er mousserende vin, men en anden vare. Teksten på en sådan etiket skal naturligvis være i overensstemmelse med artikel 43, stk. 1, i forordning nr. 355/79 samt dens artikler 22 og 23. Hvis de er det, og de gør det klart, hvad der er i flasken, er det efter min mening tilstrækkeligt; for at forhindre forveksling eller illoyal konkurrence er det ikke nødvendigt, at kombinationen af denne vare, denne flaske og denne prop helt forbydes. Det er et uforholdsmæssigt krav. Den omstændighed, at der findes fællesskabsbestemmelser og internationale bestemmelser om mærkning og præsentation, støtter ikke det tyske krav, som det syntes at blive antydet. Tværtimod, de viser blot, at hvad der gøres i form af præsentation og mærkning, skal være tilstrækkeligt. Dette er et spørgsmål om faktiske omstændigheder i hver enkelt sag. Det kan efter min mening umuligt hævdes, at tilstrækkelig mærkning selv med denne flaske og denne prop aldrig kan være tilstrækkelig.

Forbundsrepublikken har heroverfor anført resultatet af en undersøgelse, som viste, at når folk fik forevist et fotografi af en flaske indeholdende »pétillant de raisins«, troede tre fjerdedele, når mærkaten helt var på fransk, at det var mousserende vin, champagne eller sekt; halvdelen af de interviewede troede det samme selv med en ekstra etiket på tysk, hvorpå der stod »Teilweise gegorener Traubenmost« (delvis gæret druesaft). Dette kan vise, at de pågældende etiketter var utilstrækkelige; det beviser ikke, at mærkning ikke kan være tilstrækkelig. Desuden er det vigtigt at erindre, at der i undersøgelsen kun blev vist et fotografi, og at netop denne mærkning ikke var udarbejdet med henblik på det tyske marked, på hvilket varen endnu ikke var blevet solgt i denne form. Da spørgsmålet ikke fuldt ud blev drøftet, er det ikke nødvendigt at overveje, om artikel 23, stk. 4, i forordning nr. 355/79 eller et bredere princip, som kræver, at forveksling undgås, gør det nødvendigt at bruge sproget i det land, i hvilket varen skal sælges.

Forbundsrepublikken har dernæst påberåbt sig en udtalelse i et kommissionsdokument fra 1982 om et forslag til forordning om definition, betegnelse og præsentation af alkoholholdige drikkevarer (offentliggjort i EFT 1982, C 189, s. 7), hvori det hedder, at mærkning alene ikke er tilstrækkelig til at beskytte forbrugeren. Dette må imidlertid sammenholdes med den fjerde betragtning til forslaget, hvori det hedder, at »den normale og sædvanlige måde at oplyse forbrugerne på er at anbringe en række angivelser på etiketten«. Desuden kan det ikke betyde, at mærkning alene aldrig er tilstrækkelig til at beskytte forbrugeren.

Heller ikke den omstændighed, som Forbundsrepublikken henviser til, at artikel 8 i

Rådets forordning nr. 358/79 om mousserende vin kræver, at sådanne vine skal være »lukket med en champignonformet prop, som er dækket med en kapsel og fastgjort til flasken«, betyder, at kun sådanne vine kan tilproppes på denne måde.

Domstolens afgørelse i sag 6/81 (Beele, Sml. 1982, s. 707) bliver også påberåbt. Deri blev det anerkendt, at nationale retsregler, der forbyder »slavisk eftergørelse af en andens produkt, ikke [kan] anses for at gå ud over rammerne af de krav, som nødvendigvis må stilles af hensyn til beskyttelsen af forbrugerne og god handelsskik«. Domstolen beskæftigede sig i den sag med et produkt, som, »uden at det er nødvendigt«, var så godt som identisk med et produkt, der allerede blev markedsført og »dermed unødigt giver anledning til forveksling mellem de to produkter«. Det er min opfattelse, at en sag som den foreliggende, som mere drejer sig om emballagen end om selve produktet, giver anledning til andre betragtninger, og at det væsentlige spørgsmål er, om mærkningen, hvad jeg tror, kan være tilstrækkelig til at undgå forveksling og illoyal konkurrence.

Det anføres dernæst her i sagen, at der ikke kan være nogen grund til at anvende denne type prop, da trykket i flasken ikke er stort nok til at gøre det nødvendigt — trykket er kun 3 bar, og produktet kan sælges med en skruekapsel. Det kan godt være, at det kan sælges i en almindelig flaske med skruekapsel, skønt der er nogen uenighed om, hvorvidt brugen af en champignonformet prop er nødvendig eller ønskelig. Hvordan det nu end forholder sig, anvendes den pågældende type flaske af producenterne af »pétillant de raisin« til salg af meget store mængder i Frankrig og i mindre omfang andre steder, og dens anvendelse er accepteret. Det kan efter min mening ikke hævdes, at den bevidst anvendes i Tyskland for at skabe forveksling eller konkurrere illoyalt. Efter min mening kan det ikke kræves i henhold til EØF-traktatens artikel 30, at en forhandler skal bevise, at den type emballage, som han anvender, er af afgørende betydning, og at ingen anden emballage vil være tilfredsstillende. Spørgsmålet er, om der sandsynligvis vil blive fremkaldt forveksling eller opstå illoyal konkurrence.

Forbundsrepublikken Tyskland har anført, at det ville være billigere for producenterne at bruge almindelige flasker og propper eller skruekapsler. Det kan godt være rigtigt for en forhandler, der starter fra bunden. Det er dog klart, som Kommissionen har anført, og som det blev anerkendt i sag 16/83, (Prantl, Sml. 1984, s. 1299), at hvis det kræves, at en producent skal anvende en helt anden type flaske til en bestemt medlemsstat end den, som han normalt og lovligt bruger, kan det kræve væsentlige yderligere omkostninger til indførelse af nye aftapningsprocesser, og det kan udgøre en hindring for samhandelen inden for Fællesskabet.

Endelig er det blevet gjort gældende, at det ikke kan hævdes, at brugen af denne flaske var »rimelig og traditionel«, som den var i Prantl-sagen, således at dens anvendelse kan begrænses. Der er klart en faktisk forskel mellem de to sager, da den særlige flaske i Prantl-sagen havde været i brug i mange år, mens den i sagen her kun har været brugt til dette produkt siden 1956. På den anden side, mens prøven med »rimelig og traditionel brug« kan være passende i tilfælde som Prantl-sagen, hvor spørgsmålet om indirekte angivelse af oprindelsesstedet opstod, mener

jeg ikke, at det skal bevises i alle tilfælde. Hvis det var nødvendigt, ville udvikling og markedsføring af nye produkter blive undertrykt. Den rette prøve i et tilfælde som det foreliggende er efter min mening den, der blev fastslået i »Cassis de Dijon« — nemlig om produktet blev »lovligt fremstillet og bragt i omsætning« i en medlemsstat. Hvis det er tilfældet, kan det bringes i omsætning i en anden medlemsstat under overholdelse af uomgængeligt nødvendige krav af den i »Cassis de Dijon« anførte art og med forbehold af bestemmelserne i traktatens artikel 36. Jeg ville i alle tilfælde acceptere, at salg af en vare i 30 år i en særlig beholder kan udtrykke en rimelig og traditionel brug.

Efter min mening er det ikke blevet godtgjort, at Weingesetz's artikel 52, stk. 3, nr. 2, sammenholdt med artikel 10, stk. 2, i Schaumwein-Branntwein-Verordnung, som forbyder at bringe drikkevarer som »pétillant de raisin« i omsætning i den emballage, i hvilken de sædvanligvis fremstilles og bringes i omsætning i deres oprindelsesland, er berettigede som nødvendige for at beskytte forbrugerne eller for at forhindre illoyal konkurrence, og de er følgelig i strid med EØF-traktatens artikel 30. Der bør derfor gives Kommissionen medhold i dens påstand, og modparten bør tilpligtes at betale sagens omkostninger.